Cena numeru mk. 10. Na G. Śląsku fen. 50.

Nr. 163. Niedziela 11 Września 1921 r. Rok XII.

ISKRA

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Adres dla listów i depesz „ISKRA", Sosnowiec.

Prenumerata wynosi:
Z odnoszeniem miesięcznie
mk. 150.

Z przesyłką pocztowa mk. 175 miesięcznie.

Oddziały własne: W Będzinie, w Dąbrowie, w Szopienicach i na G. Śląsku.

Dąbrowa, Sienkiewicza 6, Telefon 78. Będzin. Małachowskiego 9, Telefon 84. Sosnowiec, Piłsudskiego 4, Telefon 64.

Kleszcze niemiecko-rosyjskie.

Sosnowiec, 11 września.

„Obecne zaostrzenie stosunków pomiędzy Rosją a Polską przy dobrej woli obu rządów będzie usunięte i jestem pewny, że prasa polska myli się, przepowiadając dalsze ich pogorszenie".
(Oświadczenie Karachana z dnia 8|IX.)

Karachan jest albo optymistą, albo szczwanym lisem. Ze względu na sąsiedzkie stosunki przyjmijmy to pierwsze twierdzenie...

Ale w takim razie różowe okulary p. Karachana nie widzą, (czyżby istotnie?) tego trzeciego, najważniejszego rządu—intruza, który wbija się klinem w wątłą pajęczynę nawiązywanych stosunków polsko-rosyjskich, rozrywa ją na każdym kroku i konsekwentnie dąży do zniszczenia za wszelką cenę przypuszczalnego porozumienia obu narodów.

Jest nim niewymieniony przez p. Karachana rząd niemiecki.

Prasa i naród polski chcą pokoju.

Rosja potrzebuje go również, twierdzi oficjalnie p. Karachan, Cziczerin, Lenin i reszta sanhedrynu.

Zdawałoby się więc, że wątła szczepionka pokoju winna się w tak pomyślnej atmosferze rozwinąć wkrótce w potężne drzewo.

Na przeszkodzie temu stoi jednakże Berlin.

Ten Berlin, dla którego silna Polska jest pętlicą u szyi, duszącą ekspansję niemiecką na wschód.

Klęskę nad Marną muszą niemcy powetować nad Wisłą.

Marzenie o panowaniu nad światem, rozbite w puch przez armje koalicyjne na polach Francji—może przyoblec się w szaty rzeczywistości tylko na trupie Polski.

Przez nią wiedzie droga do ekonomicznego podboju niezmierzonych obszarów Rosji, na której krańcach majaczy Bagdad — klucz do Indji. Zawierają więc niemcy cichy, spoisty pakt przeciwko nam do spółki z sowietami.

Obie układające się strony chcą uczynić z Polski bramę wypadową dla swych celów. Niemiecki komiwojażer i sowiecki czerwonogwardzista biorą się za łby na polskiej ziemi, kto kogo zwycięży?

Czy prędzej na zamku poczdamskim zabrzmi oficjalnie internacjonałka, czy też Hugo Stinnes rzuci Rosję do stóp nowego imperatora niemieckiego?

Obu jednak stronom potrzebna jest śmierć Polski.

I dlatego armja sowiecka jest zasilana coraz więcej i więcej przez oficerów niemieckich. I dlatego układ kolejowy zawarty przed kilku dniami w Rydze między Litwą, Łotwą a Niemcami, pozwoli tym ostatnim uszczęśliwić bezpośrednio sowdepję nietylko maszynami rolniczymi, lecz również artylerją i karabinami maszynowymi najnowszych modeli. I dlatego wreszcie, chcąc dostać się do Niemiec i przemalować je na leninowską czerwień—niszczą sowiety barjerę polską agitacją, zaiste nie mającą granic.

I znów, jak za czasów Repnina — kwitnie naszym kosztem przyjaźń niemiecko-rosyjska.

I znów duszą nas te potworne, ohydne kleszcze.

Czy p. Karachan ich nie widzi czy nie chce widzieć?

j. w.

Kronika polityczna.

(Z pism i telegramów wczorajszych).

Umowa polsko-gdańska.

Podpisanie układu polsko-gdańskiego ma nastąpić w przyszłym tygodniu. W tym celu wyjeżdżają do Warszawy ze strony w. m. Gdańska senator Jewelowsky, ze strony polskiej generalny komisarz Płuciński.

Ratyfikacja umowy przez senat gdański ma nastąpić w drugiej połowie września, tak, aby z dniem 1-go października układ mógł wejść w życie.

Echa morderstwa Erzbergera.

Oltwig v, Hirschfeld, zaaresztowany pod zarzutem zabicia Erzbergera, wydany został sądowi w Oberkirch w Badenji na wyraźne żądanie tegoż sądu.

Prokuratura Offenburga w Badenji zawiadamia, że stwierdzonym zostało, iż zabójcy Erzbergera od dnia 21 sierpnia do dnia zamachu przebywali w gospodzie „pod Jeleniem" w Oppenau pod widocznie fałszywemi nazwiskami: Franciszek Riese, student prawa z Düsseldorfu i Knut Bergen student fil. z Jeny, zaś w dniu 26 sierpnia t. j. w dniu zabójstwa wyjechali wieczornym pociągiem do Offenburga.

Anglja i Irlandja.

Po konferencji z królem Lloyd George udał się na posiedzenie rady ministrów, gdzie przedstawił w zarysie swoją odpowiedź na notę irlandzką. Jak się dowiaduje „Times" odpowiedź angielska zawiera poważne ustępstwa dla Irlandji. W odpowiedzi tej rząd angielski zaprasza sinfeinistów na konferencję w dniu 27 b. m., nie stawiając przytym żadnych warunków przedwstępnych. Tekst odpowiedzi ma być ogłoszony jutro po południu.

Protest bolszewików.

Bolszewicki organ „Nowyj Put'" w obszernym artykule ostro występuje przeciwko złożonym przez Polskę, Finlandję, Estonję i Łotwę notom protestującym, do rządu sowieckiego. Dziennik wyraża nadzieję, że noty te nie dadzą żadnych innych rezultatów, ponad oziębienie się stosunków wymienionych państw z Rosją sowiecką.

Aresztowanie córki Tołstoja.

„Vossische Ztg." donosi, że rząd bolszewicki aresztował córkę Lwa Tołstoja, członkinię wszechrosyjskiego komitetu pomocy dla głodnych.

Litwa Kowieńska bolszewizuje się.

Jedyny polski organ w Kownie „Dziennik Kowieński" występuje przeciw polityce rządu kowieńskiego, w której dopa-

truje się zboczenia na ścieżki bolszewickie głównie w projekcie radykalnej reformy agrarnej. Dziennik ten porusza również sprawę wileńską, wskazując na niewłaściwe postępowanie władz litewskich w stosunku do ludności w czasie okupacji Wileńszczyzny. Podaje szereg faktów obrażania uczuć religijnych i narodowych polaków wileńskich.

Rokowania sowiecko-rumuńskie w Warszawie.

Wczoraj nadeszła do Warszawy wiadomość, że rząd rumuński zgodzi się na rozpoczęcie rokowań z rządem sowietów w sprawie umowy dotyczącej rzeki Dniestru. Rokowania toczyć się będą w Warszawie. Odpowiedź rządu rumuńskiego nastąpiła na skutek znanej interwencji pos. Karachana, o której przed paru dniami donosiliśmy. Z ramienia rządu sowietów rokowania prowadzić będzie pos. Karachan.

O sprawach polskich.

Lord Robert Cecil wyraził nadzieję, że w sprawie górnośląskiej zapadnie wyrok sprawiedliwy i bezstronny, który nie tylko będzie sprawiedliwy, ale za taki zostanie uznany. Następnie zwrócił się Lord Robert Cecil z apelem do Polski i Litwy, ażeby w końcu doszły do porozumienia w myśl projektu Hymansa, aby wreszcie znikła ze świata ta sprawa, przypierająca już potworne rozmiary. Mówca spodziewa się, że oba państwa udzielą przychylnej odpowiedzi do dnia 12 b. m.

Nowy projekt Hymansa.

(Telegram własny).

Drugi projekt Hymansa, zawierający nowy sposób rozwiązania sprawy polsko-litewskiej wręczony został Askenazemu i Galwanauskasowi.

Projekt zawiera dwanaście artykułów, z których tylko artykuły 3, 4 i 11 zawierają zmiany zasadnicze w stosunku do poprzedniego projektu Hymansa.

Według artykułu 3 okręg wileński stanowić będzie w państwie litewskiem kanton autonomiczny.

Według artykułu 4 kanton wileński zorganizowany ma być na wzór kantonów szwajcarskich; centralny rząd litewski ma mieć w kantonie wileńskim te same atrybucje, co rząd federalny szwajcarski w kantonach szwajcarskich.

Rząd centralny i sejm centralny litewski mają mieć siedzibę w Wilnie.

Artykuł 11 poddaje port kłajpedzki obydwom stronom, które ustalić mają taki stan, przy którym suwerenność nad obszarem należałaby do Litwy, zaś Polska miałaby prawo używania portu kłajpedzkiego oraz rzeki Niemna, w każdym czasie i dla wszelkiego rodzaju transportów, włączając w to transporty wojenne.

W razie uzyskania zgody stron, Hymans zażąda od ligi narodów, aby poparła przyjęty program, wobec mocarstw sprzymierzonych.

Ze zjazdu katolickiego.

Zjazd rozpoczął się pod hasłem: "Twórzcie dobro"!, i o ile uchwały, podjęte przez zjazd, zaczną się przyoblekać w szaty realne, katolicyzm w Polsce stanie się żywotniejszy, idee katolickie przenikną tę i ową dziedzinę społeczną, co wyjdzie na dobre nie tylko kościołowi, ale i samemu społeczeństwu.

Religja nie powinna być martwym słowem, ale żywym czynem. Nasze warunki polityczne tak się składały, że żywym czynem być nie mogła, ale więzy, krępujące kościół w jego działalności społecznej opadły wraz z porwaniem kajdan niewoli i dziś kościół ma ręce rozwiązane.

Z uchwał sekcji, na które zjazd się podzielił, podajemy najważniejsze.

W sekcji prasowej redaktor A. Szymański podał dwa wnioski, które oby jaknajprędzej mogły doczekać się realizacji.

Pan Szymański żąda, aby organizacje religijne, kulturalne i zawodowe, które stoją na gruncie katolickim, podjęły się rozpowszechniania d o b r y c h pism i książek pomiędzy swymi członkami, i nawołuje do zakładania księgarni parafjalnych.

Jeżeli się zważy, że do naszych szerokich mas najczęściej dociera literatura bezwartościowa w postaci rozmaitych powieści fantastycznych, albo agitacyjno polityczna, szerząca nienawiść partyjną, to się zrozumie całą doniosłość wniosków redaktora Szymańskiego.

Już realizacja tych dwu wniosków dałaby naszemu krajowi tyle korzyści, że trzebaby ten pierwszy zjazd katolicki w Polsce błogosławić.

W sekcji oświatowo wy howawczej pan Piechocki mówił o konieczności przyjścia z pomocą młodzieży akademickiej nawoływał do budowania domów akademickich i natychmiastowego zbierania funduszów na ten cel.

Tak, twórzcie dobro! Pomóżcie, aby lud otrzymał zdrową literaturę, uprzystępnijcie młodzieży naukę, podnieście swoją działalność filantropijną, ujmując w ramy ściślej organizacji waszą dobroczynność, a dokonacie rzeczy dobrych w kraju.

Szczupłość miejsca nie pozwala nam na to, aby omówić szczegółowo poczynania zjazdu. Ale już to, cośmy wymienili, wymownie świadczy o głębokości i doniosłości zagadnień przez zjazd poruszonych.

W sekcji tylko religijnej znów niemile uderza krytyka Y. M. C. A. Ale jeżeli istotnie instytucja ta działa na szkodę kościoła katolickiego, to katolicy od niej odwrócić się muszą. Tylko jakoś się w to wierzyć nie chce, a przypowieść o miłosiernym samarytaninie każe żądać faktów.

k.

Kronika.

Kalendarzyk

11 niedziela	Dziś Prota i Jacka.
	Jutro Imienia N.M.P.
	Wsch. słońca 5 m. 18
	Zach. 7 m. 40

Zjazd wojewódzki. W dniu wczorajszym rozpoczął się w Warszawie zjazd wojewodów ze wszystkich dzielnic Polski.

Obrady potrwają 2 dni.

W sprawie spirytusu. Ministerjum zdrowia publicznego zabroniło wydawania przez lekarzy jakichkolwiek świadectw, czy asygnat i upoważnień do nabywania spirytusu ze składów i sklepów monopolu państwowego. Jedynie wojewódzkim urzędom zdrowia przysługuje prawo opinjowania o potrzebie wydawania alkoholu dla celów zawodowych, w stałym czy doraźnym przydziale.

Czy cukier stanieje? Akcyzę od cukru ministerjum skarbu ustaliło w wysokości 15 tysięcy mk. od stu kilogramów, czyli, że sam podatek rządowy wyniesie 140 mk. od kilograma.

Wystawa w Bukareszcie. Donosiliśmy niedawno, iż w Bukareszcie odbędzie się w czasie od 11 września do 2 października r. b. wystawa handlowo-przemysłowa, w której i Zagłębie nasze o tyle bierze udział, że rada zjazdu przemysłowców górniczych postanowiła na skutek otrzymanego zaproszenia posłać na wystawę powyższą wykresy wydobycia węgla, żelaza i cynku oraz wszystkie posiadane dane statystyczne.

Produkcja węgla. Jak podaje „Przegląd górn.-hutn." ogólne wydobycie węgla w Polsce w maju r. b. wynosiło 465.246 tonn, w czerwcu zaś 666.107 tonn węgla kamiennego i 18.782 tonny węgla brunatnego.

Ogółem wydobyto węgla w czerwcu r. b. 684.889 tonn, czyli o 219,643 tonny więcej, niż w miesiącu maju.

Upaństwowienie gimnazjum. W ubiegły piątek u rejenta Jasińskiego sporządzony został akt, którego mocą 8-kl. gimnazjum męskie w Sielcu, utrzymywane przez Towarzystwo szkół średnich, przejęte zostało przez ministerjum W. R. i O. P.

Nowoupaństwowione gimnazjum nosić będzie nazwę „2-go gimnazjum państwowego w Sosnowcu.

Bosko w Dąbrowie Górniczej. Mistrz sztuki czarodziejskiej Bosko wystąpi w sali „Kometa" w poniedziałek 12, wtorek 13 i środę 14 b. m. o godz. 8 wieczorem. Bliższe szczegóły w dzisiejszym ogłoszeniu.

Jeszcze o mleku. Wbrew wyjaśnieniom pana inspektora aprowizacji otrzymaliśmy informacje, które już na odpowiedzialność informatora podajemy, że przy zamienieniu zwyczajnych zezwoleń na frachty dostawcy mleka nie zostali na czas o tem zawiadomieni, co pociągnęło z ich strony znaczne straty. Również kiedy zjawili się z pozwoleniami w punktach wywozowych, jak naprz. w Miechowie tam żądano od nich pozwoleń z województwa, o czem również nie wiedzieli.

A teraz pod adresem kolei. Mleko, załadowane w Miechowie o godz 2 po południu, przychodzi do Sosnowca o g. 9 i 9 i pół dnia następnego. Czy kolej nie może poczynić w przewozie mleka ułatwień?

Zebranie w gimnazjum państwowym im. Staszyca. Młodzież nasza po ukończeniu szkoły realnej im. St. Staszyca nie ma prawa do wstępu na wszystkie wydziały uniwersytetu. Chociaż się tam jednak dostanie, spotyka trudności przy zaliczaniu jej przesłuchanych semestrów dla braku noty z języka łacińskiego.

Przeto grono rodziców uczniów tej szkoły postanowiło zwrócić się do p. ministra W. R. i O. P. z prośbą o wprowadzenie do szkoły języka łacińskiego, jako przedmiotu nadobowiązkowego.

Celem omówienia tej sprawy odbędzie się zebranie zainteresowanych rodziców dnia 11 b. m. o godz. 12 w południe w sali rekreacyjnej gimnazjum im. Staszyca.

Spłoszeni złodzieje. Wczorajszej nocy, złodzieje usiłowali okraść kancelarję sędziów śledczych w Sosnowcu przy ulicy Czystej Nr. 7 zdążyli wyjąć dwie szyby i wejść do kancelarji. Spostrzegłszy patrol policyjny, złodzieje umknęli. Nie byli to chyba zwykli złodzieje zawodowi gdyż zamiarem ich było prawdopodobnie wykradzenie akt lub dowodów rzeczowych. Śledztwo w toku.

Głupi żart. Wczoraj wieczorem, nieznany żołnierz, kwaterujący w Słopnie na G. Śląsku, obok Mysłowic, urządził głupi żart 17-letniej dziewczynie Marji Malornowej. Podobno chciał się przekonać jak strzegą granicy polskie posterunki straży granicznej. Przebrał dziewczynę po wojskowemu, dał jej karabin, 13 naboi i obok Mod.zejowa wysłał ją przez granicę. Myślał że jego „szpas" niemiecki uda mu się, a może miał inne zamiary. Szpas nie udał się. Polski posterunek graniczny żołnierza-dziewczynę aresztował.

Fałszywe tysiącmarkówki. Za puszczanie w obieg fałszywych tysiącmarkówek zostali pociągnięci do odpowiedzialności sądowej mieszkańcy Będzina Chil Ninberg i Izaak Przyrowski. Fałszywe banknoty policja skonfiskowała.

Czy wolno paskować? Pan Z. Mikułowski doniósł nam, że w sklepie na ulicy Modrzejowskiej pod Nr. 16 zażądał pudełka zapałek, za które kupiec policzył 10 mk. Ponieważ w sklepie był obecny podkomisarz policji pan Mikułowski zwrócił się do niego o interwencję przeciw paskarzowi. Czy odpowiednie władze pociągną paskarza do odpowiedzialności? Pan Mikułowski kupił zapałki w sklepie Hiszpańskiego za mk. 6.

Zagradzanie przejść. W Będzinie od pewnego czasu praktykowany jest brzydki zwyczaj tamowania przejść na chodnikach ulicznych.

Dzieje się to dlatego, że ludzie przenoszą i przewożą rzeczy chodnikami Tak samo postępują i cykliści, którzy jeżdżą chodnikami.

Ujęcie fałszerza czeków. Straż graniczna aresztowała na granicy w Modrzejowie Izaaka Bestera z Chrzanowa, oskarżonego o fałszowanie czeków amerykańskich Przy aresztowanym znaleziono trzy czeki na 120 dolarów. Osadzono go w areszcie sosnowieckim, a sprawę skierowano do sędziego śledczego.

Przemytnictwo. Mieszkaniec wsi Zagość pow. pińczowskiego, Marcin Mysłowiecki, usiłował wczoraj przemycić przez granicę w Modrzejowie 10 butelek wódki. Żołnierz graniczny zatrzymał przemytnika i wódkę skonfiskował. M. chciał przekupić żołnierza, dając mu 400 mk Aresztowany wraz z 400 mk. został odesłany na komorę, a stąd do więzienia. Sprawę skierowano na drogę sądową.

A w a n t u r y. Zamieszkałe w Zawierciu cztery izraelitki po zmowie między sobą przyszły do mieszkania swej współwyznawczyni Reginy S. i zabrały je różne rzeczy do mowe, wartości 32 tys. mk. Kiedy S. zaczęła bronić swej własności i wołać pomocy, jedna z napastniczek oblała właścicielkę kwasem siarczanym. Sprawę skierowano do sędziego śledczego.

Kronika policyjna. Policja zawiercka pociągnęła do odpowiedzialności sądowej Lejbę Zysmana i Lejbę Zyskowicza za nieprzestrzeganie hygieny podczas sprzedaży owoców na Starym Rynku oraz Gecela Kornsznajda, piekarza. Argentyńska Nr. 4 za sprzedaż chleba z robakiem.

Kradzieże. W mieszkaniu Pinkusa Florensa przy ul. Małachowskiego Nr. 26 w Będzinie, złodzieje skradli w nocy bieliznę i obuwie, wartości 50 tys. mk. Podejrzany o tę kradzież Jan W. został aresztowany.

— W elektrowni w Małobądzu złodzieje skradli w nocy maszynę do pisania wartości 300 tys. mk.

OFIARY.

Na Czerwony Krzyż Gryn Franciszek składa mk. 100.

Z kraju.

Zgon działaczki. Zmarła w Warszawie znana działaczka społeczna Paulina Marja Kuczalska-Reinschmidt.

Zmarła była autorką wielu prac z zakresu spraw kobiecych. Była też właścicielką znanego zakładu gimnastycznego.

Przeżyła lat 62.

Obraźliwy minister. Działo się w Filharmonji w Warszawie podczas uroczystości otwarcia zjazdu strażaków.

W pierwszym rzędzie foteli zasiedli ministrowie Witos i Raczkiewicz, a p. Grzędzielskiemu wypadło miejsce w drugim rzędzie.

P. Grzędzielski obraził się. Wezwał członków komitetu i wielce urażonym tonem oświadczył:

— Związek, który nie szanuju rządu i nie sadza ministrów obok siebie, nie może liczyć na poparcie tego rządu!

Panowie komitetowi daremnie tłumaczyli panu ministrowi, że stało się to przez omyłkę. Ofiarowywano mu miejsce obok p. Witosa. Nic nie pomagało. P. Grzędzielski uparł się, że „na złość" będzie siedział na swojem miejscu, ale im to zapamięta.

Dopiero „dyplomatyczne" przeniesienie do loży pp. Witosa i Raczkiewicza, a wraz z nimi i p. Grzędzielskiego zażegnało sprawę.

Szajka szpiegowska. Władze krakowskie wpadły na trop sieci szpiegowskiej, która stała w kontakcie z rządem niemieckim. Aresztowano już kilku szpiegów i szefa ich b. oficera austrjackiego. Przy aresztowanych znaleziono dużo kompromitującego materjału.

Klęska pożarowa w roku bieżącym. Pożary zbiorowe są wielkiej miary klęską społeczną. Corocznie płonie w samej Kongresówce około 30 tys. budynków. Z tego pożary zbiorowe pochłaniają 12—25 proc. W roku bieżącym (od stycznia do sierpnia) już zanotowano 78 pożarów zbiorowych, które zniszczyły 1,787 nieruchomości, to zn. około 7 tys. budynków.

Pastwą zbiorowych pożarów padły: Oleśnica, pow stopnicki — 323 budynki; Jaświty, pow. białostocki — 120 bud.; Łęka, pow. będziński — 150 nieruchomości; Zawady, pow. bilgorajski—60 nieruch.; Zemborzyce, pow. lubelski — 61 budyn.; Drochlin, pow. włoszczowski — 55 nieruch.; Białaczew, pow. opoczyński — 60 nieruch.; Chechło, pow. olkuski — 58 nieruch.; Monice, pow. sieradzki 65 nieruchomości.

Szkody, zrządzone przez pożary zbiorowe w roku bieżącym, przekroczyły już 300 miljonów marek.

Różne wieści.

Jak się robi rewolucję?

Wielkie wrażenie w angielskim świecie politycznym wywołują pamiętniki żony b. posła angielskiego w Kadze p. Zuzanny Townicy, drukowane obecnie w tygodniku „Weekly Dispatsch". Szczególnie ciekawe są ustępy pamiętników odnoszące się do historji zabiegów niemieckich w końcu wojny światowej celem uzyskania pokoju.

Wiele światła na genezę rewolucji niemieckiej w r. 1918 rzuca następujący przykład:

„Było to w sierpniu 1918 r. Przedstawiciel rządu niemieckiego w Hadze zwrócił się do posła angielskiego sir Waltera z szczegółowym w drobiazgach wypracowanym planem pokoju. Zawarcie pokoju miało być ułatwione przez wywołanie pozornej rewolucji w Niemczech. Hohenzollerny mieli być wypędzeni, ale po podpisaniu pokoju powróciliby na tron niemiecki w osobie Wilhelma III.

Cesarz miał czynny udział w tej rewolucyjnej maskaradzie, która miała się rozpocząć dnia 1 listopada.

Regentem dla małoletniego miał zostać książę Henryk pruski, który według zdania niemców cieszył się popularnością w Anglji. Lecz sir Walter Townley nie pozostawił wysłannikow niemiec wielkich nadziei. Po pięciu dniach zaproponowano księcia Maxa badeńskiego znanego ze swych demokratycznych poglądów".

Jak z dalszego rozwoju wypadków w Niemczech wynika, plany rządu niemieckiego z sierpnia 1918 r. znalazły zastosowanie w rewolucji listopadowej.

TELEGRAMY.

W sprawie przesilenia gabinetu.

Warszawa, 10 września.

(Przez telef.)

Odbyło się posiedzenie klubu ludowców, na którym zatwierdzono uchwałę zarządu co do ustępienia gabinetu Witosa.

Jednocześnie uchwalono podziękowanie dla ludowych członków tego gabinetu, a w szczególności dla prezesa Witosa.

Kto obejmie rządy?

Warszawa, 10 września.

(Przez telefon.).

„Kurjer Polski" donosi, że gabinet Witosa zostanie zastąpiony przez gabinet fachowy z tą jednakże zmianą, że zamiast ministerjum skarbu zostanie utworzona rada finansowa z władzą dyktatorską i do której w charakterze eksperta wejdzie cudzoziemiec.

Zjazd N. Z. L.

Częstochowa, 10 września.

(Przez telef.).

Jutro odbędzie się w Częstochowie wszechpolski zjazd narodowego związku ludowego.

Zjazd rozpocznie się nabożeństwem na Jasnej Górze.

Żądania robotników.

Łódź, 10 września.

(Przez telef.).

Wczoraj odbyło się posiedzenie komisji przemysłowców z przedstawicielami związków robotniczych, którzy zażądali 50 proc. podwyżki, przemysłowcy zaś dają 25 proc.

Znów anarchja.

Łódź, 10 września.

(Przez telef.).

Pertraktacje między przemysłowcami a przedstawicielami związków robotniczych zostały zerwane. W poniedziałek mają odbyć się wielkie wiece, na których będzie powzięta rezolucja zastosowania strajku włoskiego.

Zjazd niemców.

Łódź, 10 września.

(Przez telef.)

Rozpoczął się tu zjazd niemców z całej Polski, na który przybyło 800 delegatów.

Obrady potrwają trzy dni.

Ucieczka oszusta.

Łódź, 10 września.

(Przez telef.)

Zbiegł kierownik kooperatywy inwalidów Górski.

Mówią o ogromnych nadużyciach. Za zbiegłym rozesłano listy gończe.

Odrzucenie projektu.

Paryż, 10 września.

(Tel. wl.)

Litwini odpowiedzieli odmownie na nowy projekt Hymansa, nie czekając na termin 12 września.

Spór polsko - litewski będzie przedłożony radzie ligi narodów.

Nota Cziczerina.

Kopenhaga, 10 września.

(Tel. własny).

W odpowiedzi na notę Nausena w sprawie przeprowadzania rewizji i kontroli nad produktami wysłanymi do Rosji i nad podziałem tych produktów, Cziczerin wystosował bardzo ostrą notę do Anglji, Francji, Włoch i Belgji, utrzymaną w tonie bardzo niegrzecznym, w której odmawia praw wszelkiej kontroli i ekspertyzy ze strony zagranicy.

Rabunek w składach zbożowych.

Berlin, 10 września.

(Przez telef.)

„Głos Rossiji" donosi, że wygłodzona załoga czerwonoarmiejców w Witebsku obrabowała składy ze zbożem, przeznaczonym dla miejscowości dotkniętych głodem. W rabunku brała również udział ludność miejscowa.

Nowy miljoner.

Warszawa, 10 września.

(Przez telef.)

W dzisiejszym ciągnieniu milionówki z koła wyszedł Nr. 1923561.

Zarząd Związku Drobnych Kupców Chrześjan w Sosnowcu
zawiadamia członków i zainteresowanych kupców, że zwołuje

Ogólne półroczne zebranie

dnia 11 września o godz. 3 po południu we własnej składnicy Kołłątaja 17.

Porządek dzienny:

1) Zagajenie zebrania,
2) Wybór przewodniczącego zebrania,
3) Odczytanie protokułu.
4) Sprawozdanie Zarządu.
5) Sprawa drożyżniana,
6) Wolne wnioski.

Prosi o liczne i punktualne przybycie **Zarząd.**

OGŁOSZENIE.

Państwowy Urząd Węglowy

podaje do wiadomości, że ceny na węgiel i koks z Górnego Śląska i Karwiny, ogłoszone 26 sierpnia b.r. w Monitorze nr. 195, od dnia 15 września r. b. ulegają zwiększeniu wobec znacznego podrożenia marek niemieckich i koron czeskich i będą wynosić za węgiel i koks importowany za 1 tonnę franco wagon komora graniczna:

Węgiel Górnośląski:	Gruby, kostka	Mk. 15.500.—
	Orzech I, II	„ 15.000.—
	Orzech III, posp. grysik, groszek, drobny	„ 10 000.—
	Miał	„ 8.000.—
Węgiel Karwiński	Dla wszystkich gatunków	„ 16.000.—
Koks Górnośląski	„ „ „	„ 22.000.—
Koks Karwiński	„ „ „	„ 32.000.—

za 1 tonnę franco komora graniczna.

Odbiorcy węgla importowanego winni najpóźniej do dnia 20 września r. b. uzupełnić wpłacone sumy za przydziały węgla i koksu, zgodnie z powyższymi cenami.

Poszukuje — się — **MIESZKANIA**

składającego się z 3-4 pokojów z wygodami, możliwie zaraz.

Uprasza się o składanie zaofiarowań do Biura Głównego Towarzystwa Sosnowieckiego Kopalń i Zakładów Hutniczych w Sosnowcu, przy ul. 3 Maja. Pośrednictwo będzie honorowane. 1—3

Wielka konkurencja!!

Panie! nie dajcie się nabierać ładnymi reklamami. Nie psujcie waszych kapeluszy. Przychodźcie wcześniej, nie pożałujecie. Przekonajcie się! a będziecie mnie sami reklamować, że najładniejsze kapelusze wykonywuje ta znana popularna **w BĘDZINIE firma „KISNER“**

ulica Kołłątaja № 27,

która jest urządzona na elektryczność. Dzięki nowoczesnemu urządzeniu jesteśmy w możności przerabiać, farbować i przefasonowywać wszystkie pluszowe i filcowe kapelusze ze starych na zupełnie nowe, Dla Zagłębian na poczekaniu w ciągu **3 godzin,** 40% taniej, niż gdzieindziej.

Posiadam nowe kapelusze filcowe, pluszowe po cenach fabryczn.

Przychodźcie! przekonajcie się!

H. Kisner, Będzin ul. Kołłątaja № 27.

MYDŁO

z zawartością 67 proc. tłuszczu

(ze znakiem **J. CWEIGENHAFT**)

sprzedaje hurtowo w ilościach ograniczonych odnośnymi rozporządzeniami urzęd.

Dla kooperatyw, fabryk i kopalń ustępstwo.
J. CWEIGENHAFT, Sosnowiec, Targowa Nr. 7-a.

UWAGA: Wobec podszywania się pod moją firmę, żądajcie mydła tylko ze znakiem J. CWEIGENHAFTA.

BACZNOŚĆ! Precz z drożyzną!

Nie dajcie się oszukać, lecz przynieście stare kapelusze do przefasonowania póki nie drożeje do

FRANCUSKIEJ PRACOWNI KAPELUSZY
w Sosnowcu, ul. Modrzejowska róg Warszawskiej 16 (sklep front.)

Podaję do ogólnej wiadomości, że otrzymałem najnowsze fasony (wielki wybór) na sezon zimowy i przyjmuję do farbowania i przefasonowania kapelusze filcowe męskie, damskie, dziecinne i robotę ręczną wszelkiego rodzaju. Mam także nowe kapelusze i różne gatunki i przyjmuję futrzane kołnierzyki do przerabiania.

Ceny konkurencyjne o 20 proc. taniej niż gdzieindziej, robota gustowna i staranna.

Prowadzę zakład pod własnym kierownictwem, jako długol. mistrz francuski. Wszelką robotę wykonywam w ciągu 4 dni, dla przyjezdnych w ciągu 1 doby.

Dla modystek i czapników — specjalny rabat! —

H. GITTLER i S-ka.

FILJA w Będzinie, ulica Kołłątaja 18, magazyn mód.

Józef Hlawski Sosnowiec 3 Maja 4.

Biuro dzienników i ogłoszeń oraz skład materjałów piśmiennych

zawiadamia, że nadszedł świeży transport najnowszych (damskich i męskich) **żórnali mód,** oraz poleca w bardzo dużym wyborze: pocztówki, obrazy, papeterje, makulaturę gazetową do pakowania, kalkę maszynową po cenach hurtowych, oraz wszelkie przybory piśmienne i kancelaryjne

Centrala w Poznaniu **C. HARTWIG TOW. AKC.** Centrala w Poznaniu

Dom Ekspedycyjno-Handlowy

Oddział w Sosnowcu,

ul. 3-go Maja 20, tel. 128,

podaje do wiadomości, że załatwia wszelkie czynności, wchodzące w zakres Domów Ekspedycyjno-Handlowych.

ODDZIAŁY i PRZEDSTAWICIELSTWA we wszystkich główniejszych miastach w kraju i zagranicą.

Adres dla depesz „Transitus“ — Telefon 128.

Oszczędne i praktyczne gospodynie

używają **do prania bielizny i wybielania** przędzy tylko **„KOKOS“** powszechnie znany od kilku lat w większych kooperatywach.

„KOKOS“ najbrudniejszą i zażółconą bieliznę w praniu momentalnie wybiela i nadaje połysk.

Sprzedaż tylko w kooperatywach.

LaboratorjumChemiczne W. KOZIERADZKI i R. KOSSECKI.
1—4 WARSZAWA, Wolska 66.

Baczność! Długoletnia fabryka kapeluszy znanej firmy **„M. Bergman“** **Baczność!**

przy ulicy Modrzejowskiej Nr. 15 w Sosnowcu, która przefasonowuje i farbuje damskie, męskie i dziecinne kapelusze, ma honor zawiadomić Sz. Klijentelję, że na sezon zimowy sprowadziła z zagranicy tzw. lustrir-maszynę do przerabiania filcowych kapeluszy na velour (pół pluszowy) — jednocześnie 20 najnowszych damskich modeli zimowych. W celu uniknięcia nawału pracy, radzę, aby Sz. Klijentela raczyła już obecnie powierzyć mi kapelusze do przefasonowania, które będę wykonywał spiesznie i najstaranniej Aby wykonanie było podług gustu i nie być wprowadzonym w błąd, uprasza się o zwrócenie uwagi na dokładny adres:

M. Bergman **w Sosnowcu,** ul. Modrzejowska 15 — w podwórzu. —

UWAGA: Filja w Dąbrowie-Górn. przy ul. Sobieskiego 7.

— Dla modystek — specjalny rabat

„ORION“

pasta do obuwia pierwszej jakości, wyrobu fabryki mydeł toaletowych i artykułów chemiczno-technicznych

Gertrudy Komarkowej

w Sosnowcu (Pogoń) Będzińska 10.

Skład Główny w Związku drob. kupców Kołłątaja 17.

Popierajcie przemysł krajowy. — Do nabycia wszędzie.

Mam zaszczyt powiadomić Szanownych odbiorców, że istniejąca księgarnia, skład nut i materjałów piśmiennych pod firmą

W. REGULSKA i S-ka

z dniem 1 sierpnia r. b. przeszła na wyłączną moją własność, którą po zaopatrzeniu we wszelkie nowości, w powiększonym zakresie pod własną firmą

W. REGULSKA

nadal prowadzić będę.

Polecając firmę moją uwadze i poparciu Szanownych odbiorców, pozostaję
Z poważaniem
W. REGULSKA.

DROBNE OGŁOSZENIA.

POMNIKI GOTOWE poleca Zakład kamieniarski Jana Zagórskiego, Sosnowiec ul. Aleja. Tam wykonywa się grobowe figury z piaskowca, marmuru i granitu, oraz wszelkie roboty wchodzące w zakres kamieniarstwa.

Zgubiono 3 sierpnia wykaz tymczasowy wydany w Dąbrowie Górniczej czej na imię Dr. Zofji Bieńkowskiej, 3-3

Szyldy i wszelkie roboty malarskie wykonywa Broner osnowiec, Modrzejowska 6

Akuszerka udziela porad, dyskrecja zapewniona. Sielce Kręta 16. 2-2

Fotograficzne aparaty objektywy okazyjnie do sprzedania. Wiadomość „Iskra“ Sosnowiec. 3-6

Kupię motor elektryczny około 5 koni. Pogoń. Majowa 3. Nadajczyk. 2-3

Nowootworzona chrześcjańska pracownia bielizny, haftów i rysowania. Aleja 19. II-gie piętro. 2-4

Przepisuję akta czysto, czytelnie, Wiadomość w „Iskrze“ pod „Akta“. 3-3

Janowi Gross skradziono paszport wydany przez Starostwo Będzińskie. 1-3

Melodykon do sprzedania. Wiadomość, Będzin Zagórska 10. 3-3

Powóz i wolant sprzedam, Piłsudskiego Nr. 26.

Kielce-Sosnowiec

mieszkanie (2 lub 1 pokój z kuchnią) w Kielcach zamienię na takowe lub większe w Sosnowcu. Zgłoszenia kancelarja szkolna Kowalska 6. 2-3

Dom w Czeladzi do sprzedania. Cena przystępna. Wiadomość: Czeladź, fryzjernia Makowskiego.

Dr. A. Hejman powrócił przyjmuje z chor. uszu, nosa i gardła od 12—2 i od 5—6 oprócz świąt. 2-3

Pracownia kuśnierska M. Rozental, Sosnowiec, Modrzejowska 8 dawniej 12 wykonywa wszelkie roboty w zakres kuśnierstwa wchodzące. Futra męskie i damskie, żakiety karakułowe i fokowe, kołnierze i mufki oraz reperacje i przeróbki uskutecznia się szybko, starannie i po cenach przystępnych.

Oddam 3 miesięcznego chłopczyka na wychowanie, za swego, Sielce, Bukowa 9.

Poszukuję zajęcia za gospodynię. Gotuję dobrze. Pogoń, Florjańska 35, Urbańska.

Stypa Roman zgubił portfel z papierami wojskowymi, wydanymi przez PKU Będzin.

Ośmioklasista państwowego Gimnazjum im. Staszyca poszukuje lekcji Wiadomość „Iskra“ Sosnowiec.

Gramofon w dobrym stanie z płytami do sprzedania, Wiadomość w administracji.

Icek Koperwas zgubił paszport metrykę urodzenia i pieniądze. 1-3

Palta jesienne, ubrania robotnicze, kaftany b a j o w e, Woyno Warszawa, Żórawia 25 m. 3. 1-12

Psa prawdziwego buldoga sprzedam, albo zamienię za prawdziwego wilczura. Dąbrowa, Renardowska 6, 2-1

Elzbieta Kruszec zgubiła paszport gm. Żeżuśnia 1-3

Mośkowi Linkierowi jadąc pociągiem z Warszawy do Sosnowca skradziono portfel z wekslami na 10.000 mk. paszport, wydany przez gm. Łopuszno, 1.100 mk. i wiele innych rachunków. Niniejszym ogłoszeniem unieważnia się weksle.

Franciszkowi Krupowi skradziono z mieszkania Garbulińskiego w Łękwicach kartę urlopową, wydaną przez PKU. w Będzinie, zezwolenie na broń z fotografją, dowód osobisty magistratu m. Dąbrowy, zaświadczenie kasy chorych. Zwrócić: Iskra Dąbrowa. 1-1

Poszukuje zajęcia do pojedyńczej osoby za gospodynię. Wiadomość Iskra Sosnowiec. 1-1

Na sezon zimowy przefasonowuje kapelusze damskie, męzkie najmodniejsze fasony, po cenach najprzystępniejszych w znanej firmie. Sosnowiec ul. Niemiecka 10. 1-1

Skradziono dowód osobisty wydany przez magistrat m. Będzina, książeczkę zwolnienia wydaną przez PKU. w Będzinie na imię Jakuba Bermana, oraz weksel wystawiony przez Alter Klainera płatny dn. 15 września b. r. na sumę 12000 mk. Weksel ten unieważnia się. 1-1

Slusarczyk Władysław zgubił paszport wydany przez władze niemieckie i książeczkę odroczenia. 1-1

Z młodych urzędników państwowych poszukuje 2 sympatycznych dziewczynek, celem wesołeoo spędzenia czasu. Poste restante „Fata Morgana“ Będzin. 1-1

Estera Jura zgubiła paszport wydany przez mag m. Sosnowca. 1-3

Sprzedam rower w dobrym stanie. Wiadomość Sosnowiec, ul. Renardowska pralnia Holaj. 1-2

Himel Jan zgubił kartę demobilizacyjną, wydaną w PKU. w Będzinie. 1-1

Aron Dziewięcki zgubił legitymację z kasy chorych w Sosnowcu. 1-1

Potrzebny rutynowany sklepowy do Stow. Spoż. Praca w Czeladzi. Posada do objęcia od 1 października. 1-1

Skradziono tymczasowe zaświadczenie demobilizacyjne wydane przez PKU. w Będzinie Juljana Serwatki.

Sokoła Emanuel zgubił tymczasowe zaświadczenie demobilizacyjne, wydane w PKU w Będzinie. 1-1

Dn. 6 września w Grodźcu zostały zgubione karty żywnościowe i 860 mk. przez Wiejackiego Franciszka, robotnika kopalni Marja w Grodźcu Znalazcę uprasza się o zwrot do Iskry w Sosnowcu lub na kopalnię Marja w Grodźcu.

Sprzedam zakład fryzjerski, Nowopogońska 12. Ignacy. 1-1

Zaginął portfel między Zawierciem a Dąbrową, zawierający paszport wydany przez magistrat m. Dąbrowy, kwit na patent VI kategorji, akt ślubny, metrykę i tymczasowe zaświadczenie na paszport, wydane przez magistrat m. Będzina — wszystkie te dowody na imię Franciszka Latosa i 470 mk. gotówką. Uprasza się znalazcę o zwrot dokumentów do filji „Iskry“ w Będzinie. 1-1

Przybłąkał się pies owczarek, jasno żółty z siwą szyjką. Znajduje się przy ul. Górniczej 23. Odda się za zwrotem kosztów.

Lokata kapitałów wysoki procent na pewne hipoteki, kupno i sprzedaż domów placów potrzebny wspólnik chrześcjan 15000000 marek do żelaznej fabryki.

Do sprzedania majątek ziemski 120 mórg grubego lasu, 468 mórg ornej ziemi, zboże, siano, inwentarz martwy, dwór 9 pokoi i inne zabudowania, cena mk. 13000000. Wiadomość Sosnowiec, Warszawska 14. Gałecki 1-1

W... Monsiorski — Redaktor odpowiedzialny Bronisław Knothe. — Druk... H. Monsiorski — Będzin